

KUNSKAPSSTEGE FÖR SAXOFONSPEL (POP/JAZZ)

vid Musikinstitutet Kungsvägen

Elevens självutvärdering och mål

Arbetsgrupp:
Jussi Junttila, MIK

INLEDNING

I den här så kallade "Kunskapsstegen", har vi försökt precisera de olika delmoment som ingår inom saxofonspel i musikinstitutet. Arbetet är tänkt som ett arbetsredskap för mål och värdering, speciellt för elevernas självutvärdering. Ändamålet är att klargöra innehållet i saxofonstudierna för eleverna och deras föräldrar. Detta arbete är inte tänkt för självstudier utan används i samråd av egen lärare.

De olika delområdena är spelteknik, att musicera, tolkning och att framföra (uppträda med) musik. Inom det tekniska delområdet och musicerandet undersöker vi de tekniska färdigheter eleven bör ha. Området för tolkning och framförande undersöker saker ur ett praktiskt perspektiv; hur gör vi musik av notbilden, hur förbereder vi en konsert? Improvisation och ergonomi finns med på alla nivåer. Arbetet grundar sig på Finlands musikläroinrättnings förbunds rekommendationer för repertoar och bedömning.

Grunderna

Kunskap för spelteknik

- blås/andningsteknik
- fingerteknik
- tonbildning
- artikulation (användning av tungan)

Ergonomi i spelandet

- naturlig spelställning
- sitt- och ståställning

Allmänmusikaliska färdigheter

- notläsning
- uppfattning av tonhöjd
- uppfattning av rytm
- behärskning av puls
- behärskning av olika nyanser (svagt-starkt)
- renhet

Övning

- regelbundenhet
- korta uppvärmningsövningar
- hellre ofta små övningspass än sällan längre övningspass
 - gärna varje dag men minst tre gånger i veckan
- diskutera övningsrutinen med läraren och föräldrarna
- passlig omgivning för övandet
- föräldrarnas närvaro och stöd
- målorientering

Kunskap för att kunna förstå och uppfatta musik

- behärskning av helheter i musiken
- behärskning av detaljer i musiken
- utantillspel
- förståelse av och lyssnande på olika stilar inom musiken

Spela efter gehör och improvisation

- Härma små melodiska mönster
- Improvisation utifrån en bild eller saga
- Improvisation utifrån några toner

Att uppträda och tolka musik

- tar hänsyn till publiken
- inlevelse i styckets stämning
- att förbereda stycket inför en konsert
- tittar och lyssnar på konserter och spelningar via media och live

Samspel

- på alla nivåer ingår band- och orkesterspel

Nivå 1

Kunskap för spelteknik

- behärskar att hålla i saxofonen rätt
- målet med att undervisa spelställningen är att eleven får en naturlig ställning i kroppen vid saxofonspel
- klarar av att spela korta stycken med bra spelställning under hela stycket
- klarar av att spela med klar och stadig ton
- läpparna ska vara avslappnade och man ska inte "bita"
- tonen är så stabil att stämning är möjligt och att stämningen inte ändrar under styckets gång
- klarar av att spela korta fraser i en andning
- behärskar staccato och legato
- flytande fingerteknik, inte för stora rörelser
- kan spela med omfånget av 1 ½ oktav

Kunskap för musicerande

- kan spela stycken och skalor med upp till tre förtecken i både dur och naturlig moll
- lyssnar på eget spel och märker vad som behöver övas
- klarar av att öva sina läxor noggrant
- klarar av att hålla tempo och uppfatta styckets puls
- behärskar enkla rytmfigurer
- strävan efter skillnader i tonstyrka
- daglig instrumentskötsel

Kunskap för att uppfatta och förstå musik

- kan spela små stycken behärskat från början till slut
- behärskar styckets svåra detaljer
- kan spela utantill
- bekantar sig med att spela stycken i olika stil
- väljer tillsammans med läraren sina stycken inför uppträdande

Spela efter gehör och improvisation

- härma läraren och t.ex. spelar något som passar till ett ackord
- improviserar både fritt genom sagor och berättelser och begränsat med några toner
- bekantar sig med pentatoniska och bluesskalor

Att uppträda och tolka musik

- tar hänsyn till publiken vid konserttillfället
- har inlevelse i musiken
- övar så att stycket är möjligt att framföra på konsert

Nivå 2

Kunskap för spelteknik

- ergonomi: bra spelställning
- behärskar en bra spelställning genom hela musikstycket
- kan spela med klar ton
- kan i huvudsak spela rent
- kan kontrollera andningen efter sina egna och musikens behov
- kan blåsa avslappnat
- kan artikulera på olika sätt så som staccato, legato och tenuto
- kan spela i omfånget av två oktaver

Kunskap för musicerande

- kan spela stycken och skalor upp till fyra förtecken i dur och naturlig, harmonisk och jazzmoll skalor i två oktaver
- uppfattar musiken genom att lyssna på sitt eget spelande och kan bedöma prestationen
- klarar av ett noggrant övande både angående rytm, renhet och tonstyrka
- kan hålla tempo och uppfattar styckets puls
- behärskar olika rytmfigurer och taktarter
- klarar av att spela i olika nyanser: piano, forte och crescendo, diminuendo
- klarar av den dagliga skötseln av sitt eget instrument
- bekantar sig med tekniska hjälpmedel så som metronom, garage band, youtube spela in sitt eget spel i t.ex. iReal Pro osv.

Kunskap för att uppfatta och förstå musik

- förstår att olika slags musik spelas med olika stil t.ex. rakt och swing och t.ex. blues, rock och latin
- behärskar även svåra detaljer i stycket
- behärskar styckets helhet
- klarar av att spela både band och orkesterspel
- kan spela utantill
- planerar sin repertoar tillsammans med läraren
- kan på gehör spela korta melodier i lätta tonarter
- bekantar sig med transkription
- bekantar sig med transponering

Spela efter gehör och improvisation

- härma läraren och t.ex. spelar något som passar till ett ackord
- kan improvisera med t.ex. pentatoniska och bluesskalor
- spelar lätta egna kompositioner

Att uppträda och tolka musik

- tar hänsyn till publiken, har publikkontakt
- kan leva sig in i styckets stämning
- övar så att stycket kan framföras på konsert
- orkar finslipa stycket och uppträda med det flera gånger

Nivå 3

Kunskap för spelteknik

- spelställningen är ergonomiskt riktig både sittande och stående och har inga spänningar i axlarna eller händerna
- kan korrigera sin spelställning
- kan dela upp sin övning och hålla pauser under övningen
- behärskar att stämma instrumentet själv (kan även använda stämapparatur)
- kan under spelandets gång lyssna och korrigera renhet
- andningstekniken är behärskad
- kan grundartikulationerna staccato, tenuto, portato och legato
- kan öva med metronom
- kan spela flytande i två oktaver
- bekantar sig med vibrato

Kunskap för musicerande

- kan spela alla dur och naturliga, harmoniska och jazzmollskalor i omfånget av två oktaver
- bekantar sig med övriga skalor beroende på vilken musik som spelas
- kan spela som brutet ackord: dominant7, maj7, moll7, moll7-5 inklusive altereringar med + och -
- spelar in och lyssnar på sitt eget spel och bedömer egen prestation
- kan öva ändamålsenligt
- kan använda olika tekniska hjälpmedel så som iPad, Garage band, iReal Pro osv.
- behärskar och minns tempoförändringar
- kan spela i olika taktarter
- kan spela med bra intonation i olika nyanser
- sköter sitt eget instrument regelbundet

Kunskap för att uppfatta och förstå musik

- förstår att skilt öva svåra ställen i musikstycket
- uppfattar styckets form och kan tolka det på ett tydligt sätt
- kan musicera tillsammans i olika sammansättningar och i varierande roller
- kan spela en del av sin repertoar utantill
- repertoaren består av musik i olika stilar och från olika tidsepoker
- lever sig in i musiken på ett naturligt sätt och utvecklar sitt personliga sound
- planerar sina studier och sin repertoar tillsammans med läraren
- kan transkribera enkla stycken och solon
- kan transponera

Spela efter gehör och improvisation

- kan på gehör spela korta melodier i lätta tonarter
- kan improvisera med till exempel pentatoniska- eller bluesskalor
- skriver och spelar egna kompositioner
- bekantar sig med jazzmollens användning i relation till olika ackord

Att uppträda och tolka musik

- tar hänsyn till publiken, publikkontakt
- klarar av att uthålligt förbereda och öva in sin repertoar och förbereda sig inför konsert
- bekantar sig med att leda ett band

Institut- nivå

Kunskap för spelteknik

- fördjupning i utgångspunkterna för en bra ergonomi, eleven undersöker spelställningen regelbundet
- fingertekniken utvecklas för att bli problemfri och behärskad
- kan använda sig av olika vibraton
- bekantar sig med rytmmusikens specialtekniker så som:
 - slap tongue
 - dubbeltunga
 - glissando
 - multifoner
 - flutter tunga
 - cirkulationsandning

Kunskap för musicerande

- kan spela alla skalor i två oktaver. Dur, naturlig, harmonisk och jazzmoll samt pentatonisk, blues och heltonsskala
- kan spela olika femklanger som brutet ackord inklusive altereringar med 5 eller 9
- kan i teorin använda sig av ersättningsackord
- eleven planerar in sitt övande i sitt eget veckoschema
- kan öva förnuftigt
- kan använda sig av olika övningsmetoder (t.ex. spela in egna spelningar osv.)
- förstår de olika delområdena i övandet (händer, tunga, tonbildning och andning)
- kan använda tekniska hjälpmedel på ett mångsidigt sätt
- behärskar behandling av puls, även i prima vista

Kunskap för att uppfatta och förstå musik

- har en djupare förståelse för rytm- musikens olika tidsperioder och stilar
- kan spela en del av repertoaren utantill
- kan välja lämplig repertoar till olika tillfällen
- kan transkribera olika stycken och solon
- kan transponera
- bekantar sig med arrangering av rytmmusik

Att uppträda och förstå musik

- naturligt uppträdande på scenen
- uttrycker sig personligt, har ett personligt sound och har inlevelse i musiken
- förbereder sig väl
- kan leda ett band

Spela efter gehör och improvisation

- kan utveckla en känsla och förståelse för strukturer i olika sorters musik
- kan använda sig av olika skalor vid improvisation, t.ex. jazzmoll, kyrkotonarter och pentatoniska och bluesskalor
- kan använda sig av jazzmollen i relation till olika ackord